

Arnika – program Toxické látky a odpady

Chlumova 17, 130 00 Praha 3

e-mail: toxik@arnika.org

www.arnika.org/o-programu

tel./fax: 222 781 471, GSM: 774 406 825

Praha 3. 5. 2012

Městský úřad Nýřany

odbor výstavby

Benešova 295, 330 23 Nýřany

k čj.: OV-Asc/7346/2012

sp. zn.: OV-Asch/4953/2012

Námítky a návrhy Arniky jako účastníka územního řízení o umístění spalovny odpadů Chotíkov

Na základě toho,

- že je Arnika občanským sdružením, které ve smyslu platných stanov (čl. I Statutu) působí na území celé České republiky,
- že je cílem sdružení Arnika a jeho organizačních složek podle platných stanov (čl. III. Statutu) „zlepšení stavu životního prostředí“,
- že se organizační jednotka tohoto sdružení oprávněná jednat vlastním jménem, tedy Arnika – program Toxické látky a odpady (dále jen „Arnika“) vyjadřovala k dokumentaci a posudku v procesu posuzování vlivů na životní prostředí záměru „Závod na energetické využití komunálního odpadu Chotíkov (ZEVO Chotíkov)“ vedeného pod kódem PLK1595,
- že Krajský úřad Plzeňského kraje jako příslušný úřad ve svém stanovisku k posouzení vlivů uvedl, že toto vyjádření zcela nebo zčásti do svého stanoviska zahrnul, resp. velmi obecně uvedl, že připomínky byly vypořádány a stanovisko je reflektuje a
- že správní úřad rozhodující v navazujícím řízení nerozhodl, že veřejné zájmy, které Arnika hájí, nejsou v navazujícím řízení dotčeny,

byly naplněny podmínky ustanovení § 23 odst. 9 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), v platném znění, a Arnika se tak stala účastníkem na proces EIA navazujícího územního řízení, jehož zahájení bylo oznámeno veřejnou vyhláškou zveřejněnou na elektronické úřední desce Městského úřadu Nýřany (dále jen „stavební úřad“) dne 30. 3. 2012 (veřejná vyhláška ze dne 29. 3. 2012 pod čj. OV-Asc/7346/2012).

Předmětem územního řízení je vydání územního rozhodnutí o umístění stavby uváděné pod

Arnika – program Toxické látky a odpady

IČ: 70 94 78 05

DIČ: CZ 70 94 78 05

bankovní účet: 194 326 0339 / 0800

Česká spořitelna, Praha 1

názvem „**Závod na energetické využití komunálního odpadu Chotíkov (ZEVO Chotíkov)**“ na pozemcích parc. č. 920/3 v katastrálním území Kůstí, parc. č. 558/1, 558/195, 712/1, 720/4, 720/5, 720/6, 720/8, 720/9, 720/10, 720/11, 720/12, 720/15, 720/16, 720/17, 720/18, 720/19, 720/20, 720/21, 720/22, 720/23, 720/26, 720/27, 720/28, 720/29, 720/30, 720/31, 720/32, 720/33, 720/34, 720/36, 725/2, 725/32, 725/33, 725/34 v katastrálním území Chotíkov (dále jen, vzhledem k charakteru zařízení, jako „stavba spalovny odpadů Chotíkov“ či jen „stavba“).

Jak už bylo řečeno výše, cílem občanského sdružení Arnika a jeho organizačních složek je podle platných stanov (čl. III. Statutu) „zlepšení stavu životního prostředí“. Projednávaným záměrem stavby ZEVO Chotíkov je dotčen veřejný zájem, jehož ochranou se podle zvláštního právního předpisu Arnika zabývá, a proto činí ve smyslu § 89 odst. 4 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v platném znění, a § 36 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, tyto námítky a návrhy:

Stavba spalovny odpadů Chotíkov podléhá procesu posouzení vlivů na životní prostředí podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), v platném znění. Tento záměr byl posouzen ve zjišťovacím řízení se závěrem, že spalovna odpadů Chotíkov nemá významný vliv na životní prostředí a nebude posuzována podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (závěr zjišťovacího řízení vydaný Krajským úřadem Plzeňského kraje dne 5. 11. 2010, spis zn. ZN/3240/TP/10 – dále jen „závěr zjišťovacího řízení“). **Zjišťovací řízení a jeho závěr však trpí zásadními zákonnými vadami, které neumožňují použít závěr zjišťovacího řízení jako podklad pro vydání územního rozhodnutí na stavbu spalovny odpadů Chotíkov ve smyslu § 1 odst. 3 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.** Pokud by tyto nedostatky procesu a závěru EIA nebyly odstraněny, zatíží zákonnými vadami také územní rozhodnutí.

Z judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 14. 6. 2007, č. j. 1 As 39/2006-55, www.nssoud.cz) vyplývá, že důvodem zrušení územního rozhodnutí mohou být právě i vady procesu EIA a na základě něho vydané závěry (ať už je proces ukončen stanoviskem, nebo se končí zjišťovacím řízením). **Stavební úřad by tudíž měl přihlédnout i k námitkám týkajícím se nedostatků procesu posuzování vlivů na životní prostředí.** Obecně byl zcela mylně vyhodnocen závěr zjišťovacího řízení, že záměr nemá významný vliv na životní prostředí. Podle Arniky sice byly relevantní všechny faktory uváděné v § 7 odst. 2 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, ale Krajský úřad Plzeňského kraje je neoprávněně ignoroval. V důsledku toho pak nedošlo k variantnímu hodnocení záměru, které by prověřilo opodstatněnost výstavby spalovny odpadů Chotíkov ve srovnání s jinými řešeními nakládání s odpady. Alternativním řešením by mohl být komplex zařízení k recyklaci odpadů, který nebyl vůbec uvažován.

Oznámení záměru stavby spalovny odpadů Chotíkov podle § 6 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí z července 2010 (dále jen „oznámení“) ani závěr zjišťovacího řízení neuváděli ani nezodpovídali v rozporu s § 5 odst. 1, který určuje základní způsob posuzování, ty nejpodstatnější otázky spojené se spalováním odpadů a jeho vlivy: vymezení svozové oblasti a bilance odpadů z ní; využití odpadů produkovaných spalovnou a celková

bilance perzistentních organických látek (POPs) pro celý proces spalování v plánovaném zařízení; vyhodnocení z hlediska mezinárodních úmluv, konkrétně srovnání s dokumentem o nejlepších dostupných technikách (Secretariat of The Stockholm Convention on POPs 2008).

V závěru zjišťovacího řízení a v procesu, který mu předcházela nebyly řešeny následující okruhy problémů, které mohou zkomplikovat také vydání územního rozhodnutí:

– **Bilance odpadů a odůvodněnost záměru**

Projektovaná kapacita spalovny odpadů Chotíkov je předdimenzovaná. Autoři oznámení popisují, jak byla kapacita stanovena, následovně: „V rámci předcházejících studií byl proveden rozbor výskytu a složení SKO a jemu podobných odpadů v Plzeňském regionu. S ohledem na skutečnost, že lokalita Plzeň a dostupné lokality Plzeňského kraje produkují SKO v množství okolo 150 000 t/rok a velkoobjemový odpad okolo 30 000 t/rok, byl proveden odhad reálného množství odpadu, který by mohl být svážen do závodu ZEVO. Při zohlednění zájmů provozovatelů skládek a na základě tohoto odhadu byla stanovena kapacita záměru 95.000 t/r.“

Skládka Chotíkov má kapacitu 50.000 tun ukládaných odpadů za rok (Skořepa 2009). Pokud nebudou popel a strusky uznány jako odpady vhodné k využití, může se stát, že z toho cca polovinu využije spalovna.

Spalovna by podle podmínek Operačního programu pro životní prostředí neměla zpracovávat více jak 50 % odpadů produkovaných ve svozové oblasti. To není podle sporých dat v oznámení splněno. Podle informací v masmédiích se právě u tohoto programu bude Plzeňská teplárenská, a. s. ucházet o podporu financování výstavby. Svazová oblast navíc není v oznámení přesně vymezena, a proto považujeme za neurčitou také bilanci produkovaných odpadů a současných kapacit k jejich zpracování v této oblasti.

Tabulka č. 7 na str. 48 oznámení ukazuje složení odpadů, které mají vstupovat do plánované spalovny. Do její kopie níže (tab. 1) jsme barevně vyznačili položky, které lze snadno recyklovat. Je jasné, že nelze zdaleka všechny tyto položky z komunálního odpadu vytřídit, ale rozhodně by při výstavbě zařízení k jejich recyklaci došlo k redukci odpadů, které by bylo nutné ukládat na skládky na míru srovnatelnou s redukcí odpadů, které dosáhne spalovna. Především je zřejmá rezerva při třídění bioodpadů přímo u původců a výstavba kapacity kompostáren na takto vytříděný odpad. Proto mělo být provedeno variantní posouzení s komplexem zařízení na recyklaci odpadů. Došlo by tak ke srovnání materiálového využití odpadů, které stojí v hierarchii nakládání s odpady výše než jejich energetické využití. Samotná energie vložená do výrobků, jež se staly odpady, by byla zhodnocena lépe.

Tabulka 1: Kopie části tabulky č. 7 z oznámení s barevným vyznačením položek, které jsou z odpadů snadno vytříditelné a současně lze značnou část z nich také recyklovat.

Položka	Složení	
	% hm.	kt/rok

Arnika – program Toxické látky a odpady
IČ: 70 94 78 05
DIČ: CZ 70 94 78 05

bankovní účet: 194 326 0339 / 0800
Česká spořitelna, Praha 1

Bioodpad	35	33,25
Papír a lepenka	19	18,05
Plasty	12	11,40
Monočlánky NO	0	0,00
Sklo	7	6,65
Kovy	5	4,75
Textil, dřevo	6	5,70
Minerální odpad	12	11,40
Ostatní	4	3,80
Celkem	100	95,00

Kromě již uvedených argumentů, by zprovoznění recyklačních provozů mělo větší pozitivní dopad na zaměstnanost. Recyklace odpadů má obecně méně negativní dopady na životní prostředí, globální změny klimatu i energetickou bilanci – viz například studii J. Morrise (2005).

V hierarchii nakládání s odpady jsou primárními předcházení jejich vzniku a materiálové využití. K tomu navržené spalování odpadů nepřispěje. Naopak materiály v odpadech znehodnotí.

– Odpady produkované spalovnou a vlivy na půdu

Bilance odpadů vznikajících provozem spalovny, jak ji uvádí tabulka č. 22 na str. 68 oznámení, je dle srovnání s jinými podobnými zařízeními podhodnocená. Například liberecká spalovna produkuje v hmotnostních procentech na tunu spáleného odpadu cca 1/3 tuny odpadů v podobě popele, strusky a zbytků z čištění spalin. V oznámení není doloženo, z čeho odhad odpadů vznikajících provozem spalovny vychází.

Současně v oznámení postrádáme informace o chemickém složení zbytků po spalování odpadů. Obecně tyto odpady obsahují vysoké koncentrace těžkých kovů a POPs. Podle studie, kterou jsme nechali zpracovat pro směs produkovanou libereckou spalovnou komunálních odpadů nemusí tyto odpady splňovat podmínky pro použití odpadů na povrchu terénu (Košářová 2006).

S konstatováním autorů oznámení, že „Celkově lze označit vliv záměru na půdu za nevýznamný...“ nelze souhlasit. Není započteno případné použití popele, strusky na stavbách (například při výstavbě komunikací). V takových případech pak bude docházet k vymývání těžkých kovů a POPs, což bude mít negativní dopad na kvalitu půdy v okolí takovýchto staveb.

– Ovzduší

Na str. 93 oznámení autoři konstatují, že: „v důsledku provozu ZEVO Chotíkov nedojde k

významnějšímu navýšení stávající imisní zátěže zájmového území.“ A následně toto tvrzení široce dokládají výpočty z rozptylové studie. To je ovšem z hlediska vlivů na ovzduší jen část informace. Druhou lze získat porovnáním dat z tabulky č. 16 na straně 54 oznámení (v našich námitkách je její kopie označena jako tabulka č. 2) s daty ohlašovanými provozovateli zdrojů znečišťování v Plzeňském kraji do Integrovaného registru znečišťování (IRZ). Konkrétně s daty za rok 2009.

Tabulka č. 2: Kopie tabulky č. 16 ze strany 54 oznámení shrnující emise z 80 m komína.

Emisní zdroj: komín				
Emise škodlivin	2]	garantované koncentrace	kg/h	t/rok
SO ₂	mg/m ³ STP, suché	25	1,85	14,2
HCl	mg/m ³ STP, suché	5	0,39	3,0
HF	mg/m ³ STP, suché	0,96	0,07	0,6
NO _x	mg/m ³ STP, suché	70	5,09	39,1
Dust	mg/m ³ STP, suché	2,30	0,17	1,3
Cd, Tl	mg/m ³ STP, suché	0,02	0,0015	0,011
Hg	mg/m ³ STP, suché	0,015	0,0011	0,008
CO	mg/m ³ STP, suché	25	1,82	14,0
TOC	mg/m ³ STP, suché	10	0,73	5,6
Pb, Sb, As, Cr, Co, Cu, Mn, Ni, V, Sn	mg/m ³ STP, suché	0,25	0,0182	0,14
		garantované koncentrace	mg/h	g/rok
PCDD & PCDF (TE)	ng/m ³ STP dry	0,05	0,003634	0,03

Podle vyhodnocení řady ukazatelů bude spalovna v Chotíkově druhým až čtvrtým největším bodovým zdrojem úniků škodlivin do ovzduší. Půjde o druhý největší průmyslový zdroj emisí fluorovodíku, třetí největší zdroj úniků chlorovodíku či oxidů dusíku a čtvrtým největším bodovým zdrojem úniků rtuti. I když samozřejmě nezastíráme, že na Plzeňsku je nejvážnějším zdrojem znečišťování ovzduší doprava, na příspěvek spalovny k celkové zátěži je nutné pohlížet i v kontextu bodových průmyslových zdrojů. Plzeňská teplárenská, a. s. přitom ani nenaznačuje, že by odstavila část kapacity svých instalovaných zařízení a kompenzovala tím zátěž ovzduší v kraji.

V době diskusí o příspěvku skleníkových plynů ke klimatickým změnám postrádáme v dokumentaci informace o emisích oxidu uhličitého.

Moderní spalovny mají také již běžně nastaveno semikontinuální měření emisí dioxinů. (Becker, Reinmann et al. 2000); (Mayer, Rentschler et al. 1999).

– **Bilance POPs a požadavky Stockholmské úmluvy**

Z údajů, které oznámení obsahuje si nelze udělat jasný obrázek o celkové bilanci POPs. Především chybí informace o obsahu dioxinů (PCDD/Fs) ve zbytcích z čištění spalin a v popeli a strusce (i když tam bývají jejich koncentrace nízké). Zcela chybí informace o emisích polychlorovaných bifenyly (PCB), hexchlorbenzenu a pentachlorbenzenu. Stejně tak informace o jejich obsahu ve zbytcích ze spalování odpadů. Z hlediska dopadů na životní prostředí jde o podstatné informace.

Komunální odpady obsahují hodně bromovaných zpomalovačů hoření, a proto by bylo vhodné, aby dokumentace obsahovala informace o tvorbě polybromovaných či polybromchlorovaných dioxinů a furanů během procesu spalování a předcházení jejich emisím a únikům do životního prostředí (Soderstrom and Marklund 2002); (Wang, Chen et al. 2010); (Dumler, Thoma et al. 1989).

V dokumentaci chybí porovnání s BAT/BEP Guidelines Stockholmské úmluvy (Secretariat of The Stockholm Convention on POPs 2008), které jsou směrodatným dokumentem pro signatářské země. Požadavky se různí od dokumentu BREF pro spalování odpadů (European Commission 2005).

– Další připomínky k procesu EIA

Kromě uváděných nedostatků zjišťovacího řízení, se domníváme, že na správnost závěru měly vliv i následující nedostatky (uváděno podle čísla stran oznámení):

- str. 11: V oznámení je zde atypicky stanovená doba provozu zařízení na 7 680 hodin/rok. Většinou se u podobných zařízení uvádí pracovní fond 8 000 hodin/rok, pak by celková kapacita byla téměř 99 tisíc tun odpadů/rok a nikoliv uváděných 95 tisíc t/rok.
- str. 15: Konstatuje se zde: „V obci Chotíkov proběhlo v září 2009 referendum o výstavbě zařízení na energetické využívání odpadů (spalovny) na území skládky komunálního odpadu Chotíkov. Záměr Plzeňské teplárenské, a.s. vybudovat tento závod byl těsnou většinou hlasujících obyvatel schválen.“ Ovšem referendum se týkalo záměru s jinak stanovenou roční kapacitou spalovaných odpadů a projekt v té době neměl konečné parametry, tudíž jeho závěry nelze použít jako podpůrný argument pro výstavbu závodu s kapacitou téměř 100 tisíc tun odpadů za rok.

Z důvodu nedostatečného zákonného podkladu pro vydání územního rozhodnutí navrhuje přerušit územní řízení podle § 45 odst. 2 správního řádu a vyčkat vydání stanoviska k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí ve smyslu § 10 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Z námitek OS Chotíkov (Sdr. pro udr. roz. o. Ch.):

- nepříslušnost Nýřan
- doplňování žádosti neformálně e-mailem/podjatost úřední osoby
- vadné pověření Ing. Mráčka jako úřední osoby
- žádost o přerušlení kvůli horkovodu dle § 88
- doplňování podkladů po výzvě k nahlížení do spisu
- rozpory s vyhl. 503/2006 Sb., příl. 4:
 - soulad s územním plánem není doložen
 - přívod slaboproudu veden v souběhu s horkovodem – viz k § 88
 - neaktuální informace o hydrogeologické charakteristice území
 - chybí vstupní informace o nárocích na el. energii a plyn
 - chybí údaje o požadavcích na kapacity veřejných sítí/intenzita os. automobilů jen na základě počtu zaměstanců
-

S pozdravem,

.....
Mgr. Lukáš Matějka

Citovaná a použitá literatura

- Becker, E., J. Reinmann, et al. (2000). "Continuous Monitoring of the Dioxin/Furan Emissions of all Waste Incinerators in Belgium." Organohalogen Compounds **49S**: 21-23.
- Dumler, R., H. Thoma, et al. (1989). "Thermal formation of polybrominated dibenzodioxins (PBDD) and dibenzofurans (PBDF) from bromine containing flame retardants." Chemosphere **19**(1-6): 305-308.
- European Commission (2005). Integrated Pollution Prevention and Control (IPPC) Reference Document on Best Available Techniques for Waste Incineration. Dated July 2005. Sevilla: 638.
- Košařová, G. (2006). Posouzení vlastností směsi škváry a popílku ze spalovny odpadů TERMIZO a.s. dle vyhlášky č. 294/2005 Sb. Hradec Králové, EG7HK: 12.
- Mayer, J., W. Rentschler, et al. (1999). "Long Term Monitoring of Dioxin Emissions of a Hazardous Waste Incinerator During Lowered Incineration Temperature." Organohalogen Compounds **41**: 239-242.
- Morris, J. (2005). "Comparative LCAs for Curbside Recycling Versus Either Landfilling or Incineration with Energy Recovery." The International Journal of Life Cycle

Assessment 10(4): 273-284.

- Secretariat of The Stockholm Convention on POPs (2008). Guidelines on Best Available Techniques and Provisional Guidance on Best Environmental Practices Relevant to Article 5 and Annex C of the Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants. Geneva, Secretariat of the Stockholm Convention on POPs,.
- Skořepa, Z. (2009). Rozšíření skládky odpadů Chotíkov. Dokumentace podle § 8 zákona č.100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí v platném znění, v rozsahu podle přílohy č.4 zákona. Plzeň, Bohemiaplan: 70.
- Soderstrom, G. and S. Marklund (2002). "PBCDD and PBCDF from incineration of waste-containing brominated flame retardants." Environ Sci Technol **36**(9): 1959-1964.
- Wang, M.-S., S.-J. Chen, et al. (2010). "Determination of levels of persistent organic pollutants (PCDD/Fs, PBDD/Fs, PBDEs, PCBs, and PBBs) in atmosphere near a municipal solid